

Förordning om europeiska miljöräkenskaper

2012/13:FPM104

Finansdepartementet

2013-05-23

Dokumentbeteckning

KOM (2013) 247

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 691/2011 om europeiska miljöräkenskaper

Sammanfattning

Förslaget innebär att förordningen om europeiska miljöräkenskaper kompletteras med tre nya moduler, nämligen räkenskaper över miljöskyddsutgifter, räkenskaper över sektorn för miljövänliga varor och tjänster samt räkenskaper över fysiska energiflöden.

Regeringen anser att redovisningen av uppgifterna i de nya modulerna bör göras på en mindre detaljerad nivå än vad kommissionen föreslår.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Enligt förslaget till Europaparlamentets och rådets beslut om ett allmänt miljöhandlingsprogram för unionen till 2020 är ett bra faktaunderlag om de viktigaste tendenserna, faktorerna och drivkrafterna för miljöförändringar en förutsättning för att ta fram och genomföra verkningsfulla politiska insatser och stärka medborgarnas ställning i beslutsprocessen (KOM (2012) 710). Det bör enligt beslutet utarbetas instrument för att öka allmänhetens medvetenhet om hur ekonomisk verksamhet påverkar miljön.

Förordning (EU) nr 691/2011 om europeiska miljöräkenskaper omfattar i dag tre moduler, nämligen luftutsläpp, miljöskatter samt materialflödesräkenskaper. Enligt förordningen ska kommissionen rapportera om genomförandet av förordningen till Europaparlamentet och rådet och vid

behov föreslå införande av nya moduler för miljöräkenskaper. Kommissionen föreslår i detta förslag tre nya moduler, nämligen räkenskaper över miljöskyddsutgifter, räkenskaper över sektorn för miljövänliga varor och tjänster samt räkenskaper över fysiska energiflöden. Syftet är att de tre nya modulerna ska bidra till unionens politiska prioriteringar för grön tillväxt och resurseffektivitet genom att tillhandahålla viktig information om indikatorer som marknadsproduktion och sysselsättning inom sektorn för miljövänliga varor och tjänster, nationella miljöskyddsutgifter och energianvändning efter NACE-indelning.

Enligt förordningen ska medlemsstaterna genomföra pilotstudier på frivillig basis för att se om nya moduler är genomförbara. Flera sådana pilotstudier har färdigställts och kommissionen har bedömt att de tre nya modulerna är genomförbara.

Kommissionen presenterade sitt förslag den 2 maj 2013.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen föreslår att det införs tre nya moduler för miljöräkenskaper inom ramen för förordning (EU) nr 691/2011 om europeiska miljöräkenskaper, nämligen räkenskaper över miljöskyddsutgifter, räkenskaper över sektorn för miljövänliga varor och tjänster samt räkenskaper över fysiska energiflöden. Statistiken ska sammanställas och överföras årligen och överföras senast 24 månader efter referensårets slut, utom för räkenskaper över fysiska energiflöden där statistiken ska överföras senast 18 månader efter referensårets slut. Det första referensåret är det år som denna förordning träder i kraft. Vid den första dataöverföringen ska medlemsstaterna lämna årsdata från 2013 till det första referensåret. Vid tillämpning av bestämmelserna i förordningen är den längsta övergångsperiod som får medges två år efter den första tidsfristen för överföring.

Modul för räkenskaper över miljöskyddsutgifter

Räkenskaper över miljöskyddsutgifter omfattar följande sektorer:

- Den offentliga sektorn (inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer) och företag som institutionella sektorer som producerar miljöskyddstjänster. Specialiserade producenter producerar miljöskyddstjänster som huvudaktivitet.
- Hushållen, den offentliga sektorn och företag i egenskap av konsumenter av miljöskyddstjänster.
- Resten av världen som mottagare eller ursprung av överföringar för miljöskydd.

- Produktion av miljöskyddstjänster. Åtskillnad görs mellan marknadsproduktion, icke-marknadsproduktion och produktion inom hjälpaktiviteter.
- Insatsförbrukning av miljöskyddstjänster av specialiserade producenter.
- Import och export av miljöskyddstjänster.
- Moms och andra skatter minus produktsubventioner på miljöskyddstjänster.
- Fasta bruttoinvesteringar samt anskaffning minus avyttring av icke-finansiella icke-producerade tillgångar för produktion av miljöskyddstjänster.
- Slutkonsumtion av miljöskyddstjänster.
- Miljöskyddstransfereringar (inbetalt/utbetalt).

Modul för räkenskaper över sektorn för miljövänliga varor och tjänster

Räkenskaper över sektorn för miljövänliga varor och tjänster indelas i följande kategorier:

- Miljöspecifika tjänster.
- Produkter med enbart miljösyfte (anknyttande produkter).
- Anpassade varor.
- Miljöteknik.

Medlemsstaterna ska sammanställa följande variabler:

- Marknadsproduktion, varav export.
- Förädlingsvärde av marknadsaktiviteter.
- Sysselsättning inom marknadsaktiviteter.

Modul för räkenskaper över fysiska energiflöden

Räkenskaper över fysiska energiflöden registrerar fysiska flöden av energi från miljön till ekonomin, inom ekonomin och från ekonomin tillbaka till miljön.

Medlemsstaterna ska producera räkenskaper över fysiska energiflöden enligt följande variabler:

- Fysiskt energiflöde efter tre allmänna kategorier, (i) insatser av naturlig energi, (ii) energiprodukter, (iii) restenergi.
- De fysiska energiflödenas ursprung, uppdelat i fem kategorier, (i) produktion, (ii) förbrukning, (iii) ansamling, (iv) resten av världen, (v) miljön.
- De fysiska flödenas destination, uppdelat i samma fem kategorier som de fysiska energiflödenas ursprung.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Gällande svenska regler är lagen (2001:99) om den officiella statistiken och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Förslaget väntas inte innebära någon förändring i det svenska regelverket.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget påverkar inte unionens budget.

Förslaget kan komma att öka belastningen på statsbudgeten. Eventuella ökade kostnader ska finansieras inom nuvarande ekonomiska ramar.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen anser att rapporteringen av uppgifterna i de nya modulerna bör göras på en mindre detaljerad nivå än vad kommissionen föreslår, eftersom kvaliteten i uppgifterna annars riskerar att bli undermålig. Vid den första dataöverföringen bör medlemsstaterna lämna årsdata från 2015, i stället för 2013 som kommissionen föreslår.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentet har ännu inte tagit ställning till förslaget.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Energimyndigheten tillstyrker de föreslagna förändringarna i förordningen om europeiska miljöräkenskaper. Energimyndigheten anser att lydelsen av artikel 10 i förordningen är skriven på sådant sätt att den ger EU rätten att förteckna fler förslag om moduler för europeiska miljöräkenskaper än de tre modulerna som nu är föreslagna. Framtida moduler kan komma att påverka

insamling av energistatistiken. Andra typer av moduler kan kräva mer information av energistatistik än vad som samlas in i dag och påverka Energimyndigheten som statistikansvarig myndighet.

Konjunkturinstitutet (KI) ställer sig positiva till förslaget att ändra förordningen om europeiska miljöräkenskaper. Förändringarna kommer att bidra till ökade möjligheter att förbättra de beslutsunderlag som krävs för att bedriva en effektiv miljö- och energipolitik. Det är dock viktigt att den nya statistiken tillgängliggörs till rimlig kostnad. KI vill även lyfta fram vikten av att den förändrade förordningen gör miljöräkenskaperna internationellt jämförbara vilket är av stor vikt eftersom stora delar av miljö- och energipolitiken beslutas på europeisk nivå. Inom ramen för energiräkenskaperna anser KI att den nya modulen bör kompletteras med uppgifter om energins ändamål i produktionen av varor och tjänster i respektive bransch. Det vill säga information som visar om energin används inom industriprocessen eller i övriga verksamheter inom branschen. Vidare anser KI att energiräkenskaperna även bör kompletteras med ytterligare en modul som beskriver detaljerade monetära och fysiska flöden inom produktionen av elektricitet (olika elproduktionsteknologier) för att möjliggöra analys av styrmedel som har för avsikt att styra mot mer förnybar elproduktion.

Naturvårdsverket ser positivt på utökningen av miljöräkenskaperna med ytterligare tre moduler och har för övrigt inga synpunkter på förslagen till ändring.

Statistiska centralbyrån (SCB) anför att de tre nya modulerna ingår i de svenska miljöräkenskaperna i dagsläget, men inte i den form som de efterfrågas i förslaget. SCB anser att tidsgränserna för rapporteringen ska vara de som finns angivna i ursprungsförslaget. Dessutom har det utlovats att metoder och tydligare riktlinjer skulle utarbetas under processens gång. Det är dock fortfarande oklart vad som faktiskt ska rapporteras. Så som författningsförslaget är formulerat så föreslås en disaggregering som datakvaliteten inte håller för. Ett generellt problem är att man vill göra separata räkenskaper av varje modul i stället för att se dem som nya statistikkomponenter som ska ingå i miljöräkenskaperna som helhet. Detta kommer att fördyra rapporteringen väsentligt.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rättslig grund är artikel 338.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

Kommissionen har inte kommenterat om förslaget är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen. Kommissionen anger att målet med förslaget är att utöka förordningen med nya moduler så att miljöräkenskaperna blir internationellt jämförbara.

Enligt regeringens uppfattning är det enbart kommissionen som kan samordna den nödvändiga harmoniseringen av statistisk information på EU-nivån. Förslaget är inte mer långtgående än vad som krävs för ändamålet. Förslaget går inte heller utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet.

Regeringens bedömning är att målet för den föreslagna förordningen är förenligt med subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer att behandlas i rådets arbetsgrupp för statistik. Beslut kan förväntas under 2014.

4.2 Fackuttryck/termer

- Räkenskaper över miljöskyddsutgifter – Ekonomiska resurser som av inhemska enheter ägnas åt miljöskydd. Miljöskydd omfattar alla aktiviteter och verksamheter som har till huvudsyfte att förebygga, minska och undanröja föroreningar och andra försämringar av miljön. Det inbegriper åtgärder som vidtas för att återställa miljön efter det att den har försämrats. Aktiviteter som i och för sig har miljönytta men främst tillgodoser tekniska behov eller interna krav på hygien eller säkerhet vid ett företag eller annan inrättning ingår inte.
- Räkenskaper över sektorn för miljövänliga varor och tjänster – Sådan produktionsverksamhet i en nationell ekonomi som alstrar miljövänliga produkter. Miljövänliga produkter är produkter som framställs för miljöskydd och resurshantering. Resurshantering inbegriper bevarande, underhåll och förbättring av beståndet av naturresurser och således skydd mot utarmning.
- Räkenskaper över fysiska energiflöden – Konsekventa sammanställningar av fysiska energiflöden till nationella ekonomier, inom ekonomin och utflöden till andra ekonomier eller till miljön.
- ENS – Europeiska nationalräkenskapssystemet.
- NACE – Statistisk standard för klassificering av produktionsenheter (företag, arbetsställen etc.).

